

**ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ
ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ҚОЛДАНБАЛЫ ПСИХОЛОГИЯ КАФЕДРАСЫ**

Факультеттің Ғылыми Кеңес мәжілісінде

Бекітілді

Факультет деканы _____ Б.Б. Мейірбаев

**«Қазіргі психологияның тарихы, жағдайы және тенденциялары»
ПӘНІ БОЙЫНША
ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ**

Мамандықтар:

**«7М03125- Психология», «7М03116 - Балалар психологиясы», «7М03117 – Клиникалық психология» мамандықтарының 1 курс магистранттарына білім беру бағдарламасы
1 курс**

Кредит саны-3

Көктемгі семестр

Алматы, 2025

«Қазіргі психологияның тарихы, жағдайы және тенденциялары»

пәні бойынша қорытынды емтихан бағдарламасын жалпы және қолданбалы психология кафедрасының профессоры, психология ғылымдарының докторы Тоқсанбаева Н.Қ. дайындаған

Жалпы және қолданбалы психология кафедрасының мәжілісінде қаралып ұсынылды.

«26.08», 2025 ж., хаттама № 11

Кафедра меңгерушісі _____ А.Л.Нурмаханбетов

Факультеттің әдістемелік Кеңесінде ұсынылды.

«25.08», 2025 ж., хаттама № 11

Кіріспе

«Қазіргі психологияның тарихы, жағдайы және тенденциялары» пәні бойынша қорытынды емтихан бағдарламасы

Емтиханға шығарылатын оқу тақырыптары: Емтиханға силлабуста берілген тақырыптар беріледі. Тақырыптың мазмұны барлық жұмыс түрлерін: дәрістер мен семинарлардың тақырыптары, сондай-ақ магистрлардың өзіндік жұмысына арналған тапсырмаларды қамтиды.

Қорытынды емтихан жазбаша (офлайн) формасында өтеді

Оқытудың нәтижелері:

Курсты аяқтағаннан кейін магистрлар қабілетті бола алады:

- **когнитивті** Қазіргі психологияның тарихы, күйі және тенденциялары ерекшеліктерін психологиялық көзқарас бойынша өмірлік және кәсіби жағдаяттарды сыни талдау, даму мүмкіндіктері мен ресурстарының, тұлға және ұжым іс-әрекетінің нәтижесі мен мінез-құлқы арасындағы өзара байланысты көре білу;

Қазіргі психологияның тарихы, күйі және тенденциялары ерекшеліктеріне диагностика жүргізу; психика жағдаяттардағы мәселелерді дағдыны дамыту;

- **функционалды:** Қазіргі психологияның тарихы, күйі және тенденциялары ерекшеліктерін түсіну кәсіби іс-әрекеттің тиімділігін арттыруға қажетті психологиялық ғылым мен практиканың негіздері арқылы қазіргі ғылыми ақпараттарды игеру;

Қазіргі психологияның тарихы, күйі және тенденциялары ерекшеліктерін психологиялық көзқарас бойынша өмірлік және кәсіби жағдаяттарды сыни талдау, даму мүмкіндіктері мен ресурстарының, тұлға және ұжым іс-әрекетінің нәтижесі мен мінез-құлқы арасындағы өзара байланысты анықтауды; әлеуметтік және психологиялық денсаулықты өзіндік бағалауды жүргізу;

- **жүйелік:** Магистранттардың психология жөнінде адамзаттың рухани дамуының компоненті ретінде тұтас түсінігін қалыптастыру, олардың «Қазіргі психологияның тарихы, күйі және тенденциялары» пәнін меңгеру барысында творчестволық ойлауын дамыту.

- психологиялық түсініктер мен тұжырымдамалардың даму логикасын ашу;

- ғылыми психологиялық көзқарастар мен сондай-ақ аңыздар мен діндерде психика табиғатының талқылануын қарастыру;

- магистранттарда психологияның ғылыми аппаратының әдіснамалық, тарихи негіздерін талдау қабілеттілігін дамыту.

Тақырыптар:

1. Қазіргі психологияның тарихы, жағдайы және тенденциялары ғылымының жалпы мәселелері мен негізгі даму кезеңдері.

2. Қазіргі психологияның тарихы, жағдайы және тенденциялары ғылымның зерттеу.

3. Психологиялық ойлардың пайда болу себептерін психологиялық тұрғыдан талдап, ашып жазыңыз. әдістері.

4. Психологияның дербес ғылым ретінде қалыптасуы мен дамуы.

5. Адам және адамзат туралы ғылымдар.

6. Психоанализ психологияның практикаға бағытталған саласы.

7. Бихевиоризмдегі ғылыми зерттеулердің бастауы мен дамуы.

8. Қолданбалы психология дамуы.

9. Гештальтпсихологияның басауы мен дамуы.

10. Бихевиористердің эксперименттік мәліметтері.

11. Когнитивті психологияның даму тенденциясы, жағдайы, тарихына анықтама беріңіз. мен теориялық зерттеулері.

12. Қазіргі психология ғылымының дамуы, бағыттары, беталысына қолданбалы зерттеулер.

13. Гештальтпсихология және психикалық бейнелердің тұтастылық мәселесі мәні.

14.20 ғасырдағы Еуропа мен АҚШ-тың психологиялық мектептерінің дамуы.

15. «XX ғ. басындағы қазақ зиялыларының мәдени-ағартушылық, психологиялық көзқарастары» тақырыбы.

16. Түркі ғұлама ғалымдарының рухани мұралары (Жүсіп Баласағұн, Махмұд Қашқари, Ахмет Жүйнеки, Қожа Ахмет Яссауи) қысқаша анықтама.

17. С.М. Жақыповтың психологиялық ойлары.

18. Қ.Б. Жарықбаев «Қазақстандағы психология және педагогика ой-пікірлердің даму тарихы» атты еңбегін.

19. Қазіргі психология саласында қолданылып жүрген құралдар және оның негізгі ерекшеліктері.

20. З.Фрейдтің тұлға теориясы.

21. 60-70 жылдардағы Кеңестік Ресейдегі психологиялық мектептер мен бағыттары

Ұсынылатын әдебиеттер:

Негізгі:

1. Аристотель. О душе. // Сочинения. В 4-х тт. Т.1. - М., 2016.
2. Выготский Л.С. Развитие высших психических функций. // Собр. соч. В 6-ти тт. Т.3. - М., 2013.
1. Ярошевский М.Г. История психологии. - М., 2017.
3. Гальперин П.Я. Введение в психологию. М., 2009.
4. Гоббс Т. О человеке. // Избранные произведения. В 2-х тт. Т.2. - М., 2014. - С. 50-126.
2. Хрестоматия по истории психологии. / Под ред. Гальперина П.Я., Ждан А.Н. - М., 2016.
5. Давыдов В.В. Виды обобщения в обучении. - М., 2016.
6. Декарт Р. Человек-машина. - М., 2018.
7. Ждан А.Н. История психологии. От античности до наших дней. - М., 2010.
8. История зарубежной психологии. Тексты. - М., 2012.
9. David G. Myers «Social Psychology», 7th ed., 2002

Интернет-ресурстар:

1. <http://www.psychology.ru>
2. <http://www.flogiston.ru>
3. <http://www.colorado.edu/VCRResearch/integrity/humanresearch/CITI.htm>
4. CyberBear (<http://cyberbear.umt.edu>)
5. <http://www.umt.edu/psych/>Қол жетімді онлайн:
1. www.psylist.net - психологиялық факультеттер сайт.
2. www.psyresurs.ru - психологиялық әдістер, тренингтер, on-line тестерпорталы.
3. www.azps.психолрзия – психологиялық мәліметтер, түрлі керекті мәліметтер.

**«Қазіргі психологияның тарихы, жағдайы және тенденциялары»
ПӘНІ БОЙЫНША
БАҒАЛАУ САЯСАТЫ ВАК/МАГ/ДОС СТАНДАРТТЫ ЕМТИХАН: Жазбаша**

№	Критерийі	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық»	«Қанағаттанарлықсыз»	
		90-100 баллов	70-89 баллов	50-69 баллов	25-49 баллов	0-24 баллов
1	Курстың теориясы мен тұжырымдамасын білу және түсіну	Жауап барлық үш сұрақтың толық ашылуын (алынған білім шегінде), әр тұжырым мен тұжырымның егжей-тегжейлі дәлелдерін қамтиды, логикалық және дәйекті түрде құрылады, аудиториялық сабақтардың дамыған тақырыптарының мысалдары мен расталады.	Жауап барлық мәселелерді толық емес қамтиды, негізгі ережелердің қысқартылған дәлелдерін, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігін бұзуға мүмкіндік береді. Жауапта стилистикалық қателіктер, терминдердің дұрыс қолданылмауы мүмкін.	Жауап билет те ұсынылған сұрақтарды толық қамтымайды, негізгі ережелерді үстірт дәлелдейді, презентация да композициялық диспропорцияларға, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол береді, теориялық ережелерді аудиториялық сабақтардың әзірленген конспектілерінің мысалдарымен көрсетпейді.	Қойылған сұрақтарды дұрыс жарияламау, қателделу, нақты және сөйлеу қателіктері, дұрыс емес қорытынды жасау.	Психологиялық кеңес беру ме психотерапияның негізгі ұғымдарын, теорияларын білмеу; қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
2	Практикалық тапсырмаларды орындау	Оқу тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа егжей-тегжейлі, дәлелді жауап, содан кейін негіздеме.	Оқу тапсырмасын ішінара орындау, қойылған сұраққа немесе тапсырмаға жеткілікті дәлелді жауап.	Материал фрагменттелген, нақты және мағыналық дәлсіздіктерге жол берілген, курстың теориялық білімі үстірт қолданылған.	Тапсырманы шешудің ұтымсыз әдісі немесе жеткілікті ойластырылмаған жауап жоспары; тапсырмаларды шеше алмау, тапсырмаларды жалпы түрде орындау; нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктерді қабылдау.	Тапсырмаларды шешу үшін білімді, алгоритмдерді қолдана алмау; қорытынды және жалпылау жасай алмау. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
3	Теориялық мәселелері бойынша қорытындылар, практикалық тапсырманың нәтижесінің негіздемесі	Ғылыми ережелерді дәйекті, қисынды және дұрыс негіздеу, материалды ұсынуда 1-2 дәлсіздікке жол беріледі, олар жалпы дұрыс тұжырымдарға әсер етпейді (+графикалық деректер арқылы негіздеу нәтижелерін визуализациялау).	Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кішігірім қателіктерге жол беріледі, бұл тапсырманың жақсы жалпы деңгейіне әсер етпейді.	Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, практикалық тапсырманың нәтижелерін өңдеуде дәлсіздіктер бар.	Тапсырма өрескел қателіктер мен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылды.	Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ, талдау материалдары мен құралдары пайдаланылмады. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
4	Жауап беру тілі	Орфографиялық және стилистикалық сауатты; өз дәлелдерін логикалық тұрғыда егжей-тегжейлі баяндау.	Өз дәлелдерін сауатты, ішінара қисынсыз баяндау.	Өз дәлелдерін қисынды емес, ішінара сауатсыз баяндау.	Өз дәлелдерін қисынды түрде ұсынбау; тұрмыстық презентация тілін қолдану, стилистикалық және орфографиялық қателіктердің болуы.	Өз дәлелдерін түсініксіз, қисынсыз, сауатсыз баяндау, тұрмыстық баяндау тілін қолдану.

Қорытынды бағалауды есептеу формуласы:

Қорытынды баға (ҚБ) = (Ү1+Ү2+Ү3+Ү4) / 4 К; Ү – критерий бойынша ұпай саны, К – критерийлердің жалпы саны.

Бағалау шкаласы:

90-100 баллов – "Өте жақсы",

70-89 баллов – "Жақсы",

50-69 баллов – "Қанағаттанарлық",

25-49 – "Қанағаттанарлықсыз", 0-24 – "Қанағаттанарлықсыз" (қолайсыз).